

MEMORIALISTICĂ

Ion Dumitrescu

FILELE MELE DE CALENDAR

Joi 20 mai 1993

Azi, joi 20 mai 1993, e aniversarea zilei mele de naștere: "80 de boboci pe lujerul timpului"... "80 de trandafiri în buchetul vieții"... aniversare cu lujerii încă verzi, dar bobocii înfrizați - vînturile, ghețurile, cețurile...

- "Uf, vremuri, vremuri! Ce v-amestecați voi în aniversarea mea?"...

"Acum 80 de ani exact, în ziua de 20 ale lunii Mai, orele 12 din zi, s-a născut în casa părintească din satul Chilia, comuna Oteșani, plaiul Horezului, pruncul Ion, de parte bărbătească, fiu al lui Dumitru, de ani 30, și al Florichii, de ani 19, ambii locuitori ai sus-zisei comune. Noul născut se află în deplină stare a sănătății"...

"In wunderschöne Monat Mai"... Înfloreau trandafirii sub streșini și tufele de iasomie la ferestre, iar... cînd au fost 12 ore fix, soarele s-a oprit drept în vârful gorunului bătrîn, două privighetori și-au început duetul în teiul din poartă, o roată de mierloi în tîrlci galbeni a prins hora sub merii stuhoși, o pereche de lăstuni și-a luat zborul ciripind spre înalțimi, o ciocănitoare pestrîă lansa semnale în toată lumea și un stol de vrăbioi în duzii de la povarnă făcea atîta zarvă, că s-au speriat toți Honțeștii și Gînțeștii și Brîndeștii, și-au dat buzna pe la porți și pe uliță, să vadă ce s-a întîmplat.

Iar Gresarea, neastîmpărată, clipocind în fundul curții, s-a grăbit din piatră-n piatră să dea de veste Luncavățului, Luncavățul Oltului, Oltul Dunării, Dunărea Mării, Marea Ocenelor -, și pînă seara, tot pămîntul rotund a fost pus în cunoștința evenimentului.

Și s-au veselit mult maică-mea și taică-meu, și mama-mare Marița și tata-mare Mărin, și tata-mare Nicolae Căpeș și toate neamurile de pe toate văile Luncavățului, Bistriței, Cernei și Oltețului...

Iar cînd s-a nnoptat, moașa Tița a descuiat ușile, a deschis larg ferestrele să iese iazmele și după ce-a presărat peste podele un pumn de grăunțe, a aprins lumînarea de la Bobotează, a întins masa cu ștergere albe și busuioac în patru colțuri, și-a adus pe talere și în ulcele smălțuite pline, sare și faguri de miere, apă, lapte și vin, să guste Ursitoarele și să hotărască.

Iar eu, după ce-am ospătat pe săturate, am adormit la sînul maichii-mii, primul somn, în prima noapte...

Nu-mi aduc aminte ce-am visat și n-am simțit cînd au venit Năsfiroasele, dar ce-au hotărît am aflat pe parcursul celor 80 de boboci înfloriți cu fiecare aniversare, pe lujerul timpului...

Ah, ursitoare, ursitoare...

Dacă ar răsfoi cineva, vreodată, jurnalul meu, ar rămîne cu ideea că la bătrînețe am dat în mania Botanicii, am ajuns un "Moș Zambilă", ori un "Ioniță Zarnacadea", că "Adonis-Cocoșel" nu mi- ar zice nimeni. Una, două, Grădina Botanică - alei, copaci, bănci, păsărele și mai ales flori, flori și iar flori... Poate că judecătorii mei s-ar înșela, și pentru a nu-i lăsa în greșeală, vreau să mă explic:

E-adevărat că dragostele mele dintîi sunt florile, după cum, dintre darurile pămîntului, lumea vegetală m- atrage; reprezentanții faunei, mai puțin... De la elefant la vierme și pînă la microorganismele invizibile, n-aș vrea să fac comerț cu niciunul. Am impresia că disputăm bucățica de pămînt pe care trăim.

Cu florile e altceva. Dacă n-ar fi, mi-ar lipsi. Nu mă gîndesc la infuziile și ceaiurile medicinale. Compătînesc sărmanele flori fierte, opărite, stoarse de vlagă și de esențe, ca să lecuiască obrintelile, ciuruluielile, răgușelile, gîlcile - toate pocelile oamenilor. Mă gîndesc la buchetul de mireasă și de aniversare, la coșul de garoafe oferit la rampă, la ikebanelle, la grădinile, pajiștile și livezile-nflorite, care rîd în soare, la boghioasele, voluptoasele, desăvîrșitele forme și culori care mă poftesc să le admir toaletele și să le savurez parfumurile. Încîntarea pe care o răspîndesc în jur trece înaintea oricărei utilități comestibile ori farmacopeice. Terapiile ochilor, inimii, sufletului, prin frumusețe, sunt mai eficiente decît toate celelalte...

Mă emoționez gîndind la raiul copilăriei și i-adulmec, peste ani, parfumurile! Ce grădină fermecată mi-a fost copilăria!... Pentru fiecare, satul în care s-a născut e o sfințită imagine, o dulce amintire, prilej de evocări nostalgice, tîrzii... De ce Oțeșanii mei n-ar fi pentru mine la fel?... Inima de copil accelerează sentimentele, ochii hiperbolizează dimensiunile și colorează ambianța. Totuși, acum 70 de ani, Oțeșaniul era mult mai frumos, mai pitoresc de cum îl găsesc astăzi, după două războaie și atîtea prefaceri, care, inerent, transformă viața oamenilor și natura.

Prin mijlocul satului trecea Luncavățul, coborînd grăbit dinspre munte. În drum, aduna pîraiele din dreapta și din stînga, și le purta către Olt. Săpase albie adîncă printre grădinile noastre, și își făcea mai departe de lucru pe sub zăvoaiele de sălcii și arini, peste prundișurile de nisip și bolovani, în bulboane adînci și repejuni impetuoase. Îl treceam cu piciorul, fiindcă fiecare viitură smulgea punțile de pe căpriori.

Dincoace, spre apus, era Gresarea, un firicel de apă, strecurîndu-se printre concrețiuni ciudate, pe care le muta din loc opinteala șuvoiului, cînd la fiecare aversă năvălea din creștetul Secilor, tîrînd tot ce-i ieșea în cale. La confluența cu Luncavățul era o crivină nisipoasă, care devenea un adevărat muzeu geologic.

Șoseaua îngustă, urcînd mereu și coborînd, venea dinspre tîrgul Horezului și se lungea în jos, pe valea Luncavățului, pînă în vechiul drum al lui Traian. Se ținea ca umbra de rîu, care se răsfirea în luncile Slăviteștilor și termina în Olt. Rar se auzea un claxon pe șoseaua noastră, iar cînd, dinspre dîmbul morii venea zvon de motor, dădeam buzna la poartă, și-n praful alb și dens salutăm cu larmă apariția.

Peste rîu, pe versantul care se înclina din vîrfurile Nedeiței, se îndesa pădurea de goruni, fagi și mesteceni, cu ochiuri de pășune și hățîșuri de mărăcini. Vizavi, talvegul se deschidea lin, cu ogrăzi și așezări stropite printre pîlcurile de verdeață. Casa noastră, în mijlocul curții largi, pardosită cu troscot moale, înconjurată de acareturi, ceairuri și grădini, semăna cu o fortăreață. Singurii vecini, Firuțeștii, Honțeștii, Gînteștii,

Brîndeștii, Bioceștii - de dincolo de Gresarea -, erau oameni de toate vîrstele, cu o oaste de copii, prieteni de joacă, de aventuri, colegi de școală.

Lîngă șosea, în gura Gresării, stătea Mieilă. Casa veche, de birne încheiate, cu acoperiș țuguiat de șindrilă, fără horn, de-abia se ghicea dintre gherghine, curpeni de viță și floarea-soarelui, după gardul cu ulcele-n pari și vîrste de tutun, agățate la uscat. Strujenii de porumb treceau peste streșini, zorelele se agățau pe acoperiș, cuiburi de rîndunele erau lipite la fereastră, mușcatele roșeau după geam. Mieilă era sfătos, vorbea în pilde și picăia din lulea. Știa povești, pe care le-nnădea, le-nclcea și nu le termina niciodată. Avea un vechi prieten, statornic și misterios, care-i ținea de urft: șarpele cuibărit sub talpa casei. Aveam și noi unul. Nu l-am văzut niciodată, dar știam că ne veghează.

În fiecare noapte, la cîntatul cocoșilor, zicea el, șarpele intra să-și soarbă porția de lapte, după care se-ncolăcea lîngă strachină. Și-atunci, cu două fumuri, îl poftea să se retragă. Odată, cînd s-a-nfuriat năpraznic vîlceaua, casa era gata-gata să pornească la vale, cu șuvoiul. Și-atunci, trei perechi de boi la tînjală au tras-o de-un colț sus pe mal, cu tot avutul și cu șarpe cu tot.

Clinul văii dinspre rîu era săpat în trepte, și pe fiecare răsădeam primăvara cîrcumărese, guduiene, gălbinași, ochiul-boului. Alea cobora la malul heleșteului, adunat între tufele de răchită din izvoarele care gîlgiuau sub coastă. Era limpede, adînc și la mijloc avea un ostrov, în care înfloreau floxul și regina-noptii. Pe fundul pietros se zbunguiu mrene și sorețe, la suprafață juca, în soare, puietul mărunt și de pe maluri plonjau, în salturi elegante, broaște verzi, sperioase. Cîțiva ani fără prezențele noastre de vară i-au fost de-ajuns să devină o băltoacă năpădită de rogoz, în care s-a-necat oaia lui Matei și în care jandarmul își făcea partida de pescuit. Iar cînd i-au înțarcat izvoarele, devenise o mocirlă în care se scaldau purceii lui Centu. De-atunci, valea n-a mai văzut licăr de floare.

Cînd se-mprimăvăra, priveam dimineața prin geamul aburit cum în grădină, sub mărul pietros, în care se-ncăiera vîntul de miazănoapte, mijeau sub zăpadă părăluțele verzi de merișor, boabele de faianță ale ghiocilor, lujerii cruzi ai zambilelor și narcisele albe și galbene, cu petale rupte din soarele cald, care zvînta potecile și pornea colțul ierbii. Apoi înfloreau cornul bătrîn, în vîlvătăi de aur, și-l nunteau albinele, cu zumzet lung, iar iasomia mîngîia fereastra și strecura parfumul suav înăuntru. Teiul din poartă înfloreau o dată cu liliacul, cu bujorii și trandafirii. Serile aduceau răcoarea dinspre munte, noaptele zburau licuricii și țîrîiau greierii, iar în zori cîntau privighetoriile...

Și cînd soarele scotea obrajii aprinși din gorunul bătrîn, îl întîmpinau zorelele, și tot poporul de flori mari și mărunte ridicau ochii, scuturau roua de pe corole și aplaudau vesele:

"- Frumos ești, Măria-Ta!"...

Era de-acum rîndul albinelor și-al fluturilor să șoptească florilor povești minunate. Iar Floarea-Soarelui rămînea să-l petreacă, înamorată, pînă seara, la culcare.

"Sfîntă Floarea-Soarelui

Șade-n poarta Raiului!"...

O lume vegetală mirifică umplea grădinile și curtea, urca pe garduri, se-agăța de pereți, pătrundea în casă, în inimă, rămînea în memorie, neschimbată.

Fagii din coasta Dorobanțoiului, gorunii Năgarei, mestecenii Stîrminei, teii năpădiți de albine, livezile Podoasei, viezurii de sub Cuculice, mistreții din Ponoare, vulpile din Obtrșie, lupii din rîpele Dianului, țestoasele din lacul Buha, apele sărate din prundul Burduleștilor, moara cu ciutură, biserica din deal Împlineau decorul. Și-n nopțile de mister "ingerii zburau cîntînd, cu flori de măr în mînă"...

Din lumea copilăriei m-am desprins înfii pentru Rîmnice și apoi, definitiv, pentru București. Vacanțele rămăseseră însă ale Oțeșanilor, pînă-ntr-o zi, cînd n-a mai fost posibil.

Iar cînd, acum 40 de ani am ajuns lîngă Grădina Botanică, am răsuflet adînc. În gardul de vizavi se deschidea o poartă; aleile, peluzele, copacii, arbuștii îmi aparțineau, florile toate erau ale mele. De atunci, Grădina mi-a devenit prietenă și confidentă. O plimbare, un popas mă reconfortează, mă limpezesc, mă întregesc.

Pensionarul de astăzi nu pregetă să-și inspecteze domeniul, ori de cîte ori dorul de cer îl împinge afară din casă. S-a mprietenit cu o bancă, privește-n jur, adulmecă orizontul, visează, vorbește cu oamenii, cu păsărelele, cu florile și scrie file de calendar. De ce-o face? De maniac, de snob, de plictisit?... Nu! Din nevoia de a se destăinui, de a înșela singurătatea, de a conversa cu timpul. Pentru că, oricum ar fi și orice s-ar spune, pensionarii rămîn totuși musafirii întîrziți oleacă la sindrofia vieții... "Noli turbare circulos meos!"

Și, mi-au plăcut florile pictate, pentru că oricît de meșter s-a dovedit Prea Sfîntul, tot a mai lăsat loc și pentru pictori. Simone Martini, Breughel de Velours, Hem, Corot, Courbet, Manet, Monet, Van Gogh, Gauguin, Odillon Redon, Bonnard, Vrubel, Luchian, Pallady, Tonitza, Șirato, Ciucurencu...

Iar de cînd știu că florile simt, se emoționează, comunică, poate gîndesc... mă-ntreb ce-or gîndi despre mine?... De 80 de ani, cu fiecare aniversare-mi înflorește-un trandafir...

"Gratias ago tibi, Domine", că ne-ai lăsat florile pe pămînt...